

Akademie výtvarných umění v Praze
Studijní program Výtvarná umění
Ateliér malířství IV / škola Martina Mainera

DIPLOMOVÁ PRÁCE

ANOMÁLIE

ANOMALY

Vypracoval: Argišt Alaverdyan
Vedoucí diplomové práce: prof. Martin Mainer
Oponent diplomové práce: MgA. Jiří Ptáček

Akademický rok 2016/2017

Většinu studia jsem se zabýval malbou a o výsledné diplomové práci jsem neuvažoval jinak, než jako o malířském výstupu. Rozhodl jsem se navázat na předchozí obrazy, které mají již třetím rokem charakter reduktivní abstrakce s geometrizujícím tvaroslovím. Měl jsem snahu nalézt nové možnosti řešení v ucelené sérii obrazů. Zjednodušeně se dá říct, že jsem chtěl nadále tematizovat princip pole. Pole ve smyslu jasně ohraničeného prostranství. V některých obrazech lze toto pole číst také jako okno či rám. To souvisí s pružností tvaru a různých vztahů, které na obraze vytvořím. V průběžné práci jsem se pak více soustředil na malířské možnosti gradace světla.

Na AVU jsem nastoupil jako fotorealistický portrétista. Ateliér jsem chápal jako laboratoř, kde si mohu vyzkoušet různé přístupy. Řada okolností a zvědavost mě vedly k pohrávání s možnostmi komponování obrazů. Rozšiřování vlastních hranic a objevování nových obzorů mi zkrátka dělalo radost. Postupně jsem se pak promaloval k mnohem více abstraktním formám obrazové plochy. Moje obvyklá metoda práce je, že si předem definuji množství východisek a možných dílčích směrů. Při skicování vycházím ze zkušenosti, momentálních vlivů, chutí i nechutí. Nesnažím se tvořit z chvilkové inspirace, ale z ustavičného napětí, kdy vycházím ze silného a hlubokého pocitu. Pokud takového pocitu nedosáhnu při hledání motivu, tak jej opouštím a hledám jiný. Moje snaha je absorbovat a vizualizovat co nejširší škálu informací s co největší lehkostí, jinak řečeno redukovat. Při práci na obrazech se pak poměrně složitě promalovávám k výsledku, kde se snažím nalézt synergii mezi intuitivní a racionální prací. Nemyslím to však ve smyslu hledání rovnováhy, ale naopak určitého vychýlení, které bude fungovat. Některé motivy na obrazech lze číst snadno, některé obtížněji. Nesnažím se však příliš spekulovat o jejich významu, prostě je vytvářím tak, aby se mnou rezonovaly a vibrovaly snahou mého uchopení malířství. Diplomovou práci jsem nazval *Anomálie* podle kapitoly z knihy *Arthur C. Clarka*, což dává možné vodítko ke čtení těchto obrazů. Velmi často myslím na situaci, kterou popisuje ve své knize *Setkání s Rámou*, kde k naší planetě přilétá mimozemská loď a vědci o ní vědí pouze to, že je válcovitá a dutá:

„Za tři minuty,“ řekl Joe, aniž pozvedl oči od displeje, „budeme vědět, jestli je z antihmoty.“

Dlouho čtenáře svým příběhem napíná a vytváří obrazotvornost, s kterou jsem chtěl pracovat.

Maloval jsem klasickou technikou olejových barev na plátně. Jelikož jsem v předchozí sérii pracoval s velkými obrazy, dostavila se chuť pracovat především na menších či středních formátech. Měl jsem potřebu pracovat s iluzí prostoru, ale zároveň s plochostí. S ohraničením a ostrostí barev, ale také s matností a tlumeností barev. Opět mě znepokojovaly rohy obrazu, proto vznikla tendence upozorňovat na jeho okraje vnitřními tvary. Důležitý význam pro mě mají barvy, pomocí kterých koriguji celkovou intenzitu jednotlivých částí obrazu. Soustředění na barevnost se u mě zvětšilo studiem arménské a perské knižní malby. Výběr barev se neopírá o vědeckou teorii, vychází z intuice a ze

zkušenosti mé citlivosti. Při postupné práci jsem téměř každý další obraz barevně tzv. vyhrotil, abych vytvořil kritický vztah k předchozím klidnějším obrazům. Poté jsem obraz přemalovával, tak aby nebyl příliš vychýlen v rámci série. Inklinoval jsem ke konzervativnější barevnosti, kdy jsem pracoval více s bílou, šedou, hnědou, modrou a fialovou. Zpočátku nevědomě, později však už cíleně, jsem začal operovat s tematizací a problematizací řešení valérů (tónového odstupňování barvy), nebo jinak gradace světla. Neuspokojovali mě jeden či dva způsoby pokládání barvy na povrch plátna a řešení valérů. Ve snaze nalézt adekvátní způsob, který by napomohl celkové intenzitě obrazů, došlo k vytvoření řady možných kompozic se snahou, aby obrazy zůstaly ve vzájemné synergii.

Myslím si, že důvodem, proč často maluji pole je, že velkou inspirací jsou pro mě šachy a herní mechanismy vůbec, což souvisí s mou vášní ve sbírání deskových her. Pole chápu především ve smyslu jasně ohraničeného prostoru, které je předurčeno na nějakou aktivitu, nebo se na ní již něco odehrává. Nebo dokonce samo o sobě může být aktivní a vibrující. Mé uvažování nad uměním je touto herní zkušeností ovlivněno. Na obrazy jsem nahlížel také jako na screenshoty z nějaké aplikace či hry. Přišlo mi zajímavé pohlížet na řešení obrazu způsobem, jakým na ně nemohli nahlížet modernisté první poloviny 20.století. Vlastně se to stalo legitimní strategií mnoha autorů už s příchodem počítačů do domácností v devadesátých letech a poté nástupem internetu a sociálních sítí. Problém pro mě tedy nebyl, jak se vůči vývoji technologií distancovat, ale naopak nalézt svou pozici v rámci malířského média. Důležitou součástí mé práce se stalo focení obrazu na mobil a dodatečné domalování a hledání variant v editačním programu. Z vizuálního umění mě zajímali malíři, kteří si z výrazného řešení valérů vytvořili poznávací značku. Takových autorů je od vzniku iluzivní malby po současnost mnoho. Z českého prostředí mě z tohoto hlediska zajímal Jan Zrzavý, nebo Josef Čapek. Ze současných autorů například polský malíř Wilhelm Sasnal. Tento rys se dá také vyzorovat u více současných německých abstraktních malířů. Inspirační zdroje nalézám i v jiných kulturních oblastech než jen v malířství. Oblíbil jsem si například americkou skladatelku a performerku Laurie Anderson, nebo japonského audio-vizuálního umělce Ryoji Ikedu, který na mě udělal velký dojem svojí zvukově-světelnou instalací test pattern [n°7] v Plzni.

Dosud se občas tvrdí, že zásadní změny pro umění 20.století až doteď vznikly a také byly realizovány v rané době moderny a všechno, co přišlo potom, je často jen opakováním nebo v nejlepším případě eklektickými variacemi. Já považuji nové hodnocení všech problémů za nových okolností vždy možné a dokonce aktuální. I když se moje práce může jevit jako systematická, tak každý nový obraz doprovází tendence vše znovu kriticky přehodnocovat. To bývá často na obtíž tvůrčí síle, ale je to nezbytná součást mé práce. Jak říká Francis Scott Fitzgerald, „životaschopnost netkví jen v úpornosti, ale i v ochotě začít znovu“.